

RAPORT

z realizacji

**Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Miasto Świdnica - na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 r.**

za lata 2016 -2017

Sierpień 2018

1. SPIS TREŚCI

1.	SPIS TREŚCI.....	2
2.	WPROWADZENIE	3
3.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.....	3
4.	CELE I PRIORYTETY WYNIKAJĄCA Z ANALIZOWANEGO PROGRAMU.....	3
5.	REALIZACJA ZAŁOŻONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY MIASTA ŚWIDNICA	10
6.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	29

2. Wprowadzenie

Niniejszy raport został sporządzony w związku z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem organ wykonawczy gminy co dwa lata sporządza raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska, który następnie przedstawia się Radzie Gminy.

W latach 2016-2017 realizowany był Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Świdnicy wprowadzony Uchwałą nr XXII/230/16 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Świdnica – na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 r.”. Dokument ten stanowi strategię ekologiczną Miasta na najbliższe lata, a przewidziane nim działania mają zapewnić poprawę stanu środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego oraz rozwój infrastruktury ochrony środowiska przy jednoczesnym zrównoważonym i trwałym rozwoju społeczno-gospodarczym.

3. Cel i zakres opracowania

Raport ma na celu określenie stopnia realizacji określonych w Programie celów, kierunków i zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Miasta Świdnica. Przepisy z zakresu ochrony środowiska nie określają wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji gminnego programu ochrony środowiska, co pozostawia pewną dowolność przy sporządzaniu takich opracowań.

Zakres Raportu obejmuje:

- Przytoczenie priorytetów ekologicznych przyjętych w Programie Ochrony Środowiska,
- Wykaz zrealizowanych inwestycji
- Analizę realizacji kierunków działań,
- Podsumowanie

Źródłem informacji do Raportu były dane oraz informacje udostępnione przez Urząd Miejski w Świdnicy, w tym sprawozdania z realizacji budżetów z lat 2016-2017 oraz dane dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i stronie internetowej Urzędu Miasta, ponadto „Badania poziomów pól elektromagnetycznych w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w roku 2017”, WIOŚ we Wrocławiu, 2018.

4. Cele i priorytety wynikająca z analizowanego Programu

Celem nadrzędnym, dla którego realizowany jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Świdnica – na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 r. jest zrównoważony oraz trwały rozwój społeczny i gospodarczy Gminy poprzez dążenie do poprawy stanu środowiska

przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego oraz rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska.

W okresie realizowania zapisów Programu określona została hierarchia potrzeb:

W zakresie zadań systemowych:

- Rozwój edukacji ekologicznej,
- Zarządzanie środowiskowe.

W zakresie poprawy jakości środowiska:

- Poprawa jakości wód,
- Racjonalizacja gospodarki odpadami,
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego (poprzez realizowanie programu KAWKA oraz Programu Niskiej Emisji),
- Ochrona przed hałasem ze źródeł komunikacyjnych.

W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody:

- Efektywna ochrona przyrody
- Ochrona istniejących kompleksów parkowych ze szczególnym uwzględnieniem kompleksu „Strzelnica”
- Ochrona gleb

W zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, wody i energii:

- Zabezpieczenie środowiska i ludzi przed zagrożeniami powodziowymi
- Wzrost wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych

Do głównych celów Programu Ochrony Środowiska realizowanego w okresie objętym niniejszym Raportem należą następujące priorytety:

1. Poprawa jakości środowiska poprzez ochronę i kształtowanie istniejących wartości przyrodniczych i krajobrazowych

Kierunki działań długoterminowych do 2023r.:

- Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich i kulturowych:
 - rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne zespołu fortyfikacyjnego twierdzy Fryderyka Wielkiego w Świdnicy,
 - rewaloryzacja przestrzeni publicznych kwartałów Starego Miasta,
 - modernizacja obiektów kultury w Mieście Świdnica;
- Rewaloryzacja, modernizacja i prawidłowa eksploatacja terenów zieleni miejskiej;
- Ochrona obszarów i obiektów chronionych oraz przyrodniczo cennych;

- Ochrona zasobów krajobrazowych;
- Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej oraz doskonalenie systemów obszarów chronionych przez zachowanie, odtworzenie i wzbogacanie zasobów przyrody;
- Zmniejszenie ekspansji terenów zurbanizowanych i przemysłowych na obszarach przyrodniczo cennych poprzez stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego;
- Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym;
- Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych istniejących pomników przyrody;
- Objęcie ochroną w formie użytku ekologicznego kompleksu „Strzelnica” ze względu na wysokie walory przyrodnicze ekosystemu oraz pełnią przez niego rolę ekologiczną.

Kierunki działań krótkoterminowych do 2019r.:

- Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich:
 - przebudowa rewaloryzacyjno-remontowa obiektów budowlanych i przestrzeni publicznych Rynku i ul. Łukowej,
- Bieżąca aktualizacja danych dotyczących zasobów przyrodniczych i kulturowych miasta;
- Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności gminy odnośnie ochrony przyrody.

2. Rozwój turystyki i rekreacji zgodnie z zasadami ochrony środowiska***Kierunki działań długoterminowych do 2023r.:***

- Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych i rowerowych na terenach interesujących przyrodniczo:
 - rozbudowa infrastruktury technicznej umożliwiającej uprawianie turystyki rowerowej w Świdnicy i regionie;
- Rozwój infrastruktury rekreacyjno sportowej;
- Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich i kulturowych:
 - modernizacja obiektów kultury w Mieście Świdnica;
- Prowadzenie działań służących zachowaniu walorów ekologicznych gminy poprzez budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Kierunki działań krótkoterminowych do 2019r.:

- Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej;
 - Rozwój szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych i rowerowych na terenach interesujących przyrodniczo;
-

- Zagospodarowanie zieleni miejskiej i poprawa estetyki przestrzeni publicznych w mieście;
- Rewitalizacja terenów cennych turystycznie na terenie gminy:
 - zagospodarowanie terenu nad Zalewem Witoszówka w Świdnicy.

3. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Kierunki działań długoterminowych do 2023r.:

- Kontynuacja zadań krótkookresowych.

Kierunki działań krótkoterminowych do 2019r.:

- Prowadzenie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci;
- Kontynuacja współpracy z placówkami oświatowymi, fundacjami ekologicznymi i współpraca organizacyjna: akcji promocyjnych, konkursów, wystaw prac związanych z ekologią, wycieczek ekologicznych, zajęć terenowych, pokazów itp.;
- Kontynuowanie współpracy z zagranicznymi placówkami, fundacjami i samorządami;
- Wspieranie finansowe i merytoryczne działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach;
- Współdziałanie władz gminnych i powiatowych z instytucjami, szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego i pozarządowymi organizacjami w celu efektywnego wykorzystania różnych form edukacji ekologicznej;
- Współdziałanie władz gminnych i powiatowych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony;
- Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej społeczności lokalnej na terenach cennych przyrodniczo;
- Sukcesywne rozszerzanie działalności informacyjnej.

4. Racjonalne wykorzystywanie zasobów wodnych oraz dążenie do poprawy jakości stanu wód oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej

Kierunki działań długoterminowych do 2023r.:

- Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
 - rozwój infrastruktury wodociągowej,
 - przedsięwzięcia rozwojowo modernizacyjne sieci kanalizacyjnej,
 - kompleksowa modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie gminy – m.in. wymiana przyłączy wodociągowych;
- Wykonanie regulacji potoków i cieków wodnych na terenie gminy;
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- Profilaktyczny monitoring przeciwpowodziowy;

- Stworzenie systemu wsparcia dla pozyskiwania „zielonej” energii (generatory wiatrowe, turbiny wodne, baterie słoneczne i inne);
- Stworzenie systemu wsparcia dla „zielonych” inwestycji publicznych i prywatnych, w tym indywidualnych.

Kierunki działań krótkoterminowych do 2019r.:

- Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej:
 - rozwój infrastruktury wodociągowej – m.in. wymiana starych sieci wodociągowych (żeliwnych, stalowych) ze względu na awaryjność, budowa kolektora sanitarno tłoczego na trasie: ul. Pogodna do oczyszczalni ścieków, modernizacja kolektorów sanitarnych od ul. Sikorskiego do rz. Bystrzycy, budowa kanalizacji sanitarnej ul. Częstochowska, Westerplatte/Bystrzycka (II etap),
 - zwiększenie udziału biogazu w produkcji energii elektrycznej oraz modernizacje zmniejszające zużycie energii elektrycznej na potrzeby oczyszczalni ścieków,
 - zwiększenie możliwości poboru wód podziemnych – budowa studni przy ul. Bokserskiej,
 - monitoring infrastruktury wodociągowej wraz z węzłami pomiarowymi.
- Współpraca samorządu z właścicielami cieków wodnych;
- Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej społeczności lokalnej, sukcesywne rozszerzenie działalności informacyjnej w zakresie ochrony środowiska wodnego;
- Eliminacja zanieczyszczania brzegów zbiorników i cieków odpadami.

5. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza***Kierunki działań długoterminowych do 2023r.:***

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu ulicznego poprzez poprawę nawierzchni dróg:
 - drogi wraz z uzbrojeniem technicznym w obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej;
 - Optymalizacja warunków ruchu drogowego w celu zwiększenia płynności transportu, szczególnie w obszarach gęstej zabudowy;
 - Promowanie i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w komunikacji i pojazdach, mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń;
 - Promowanie proekologicznych zachowań właścicieli samochodów (np. Dzień bez samochodu, korzystanie ze środków transportu publicznego, korzystanie kilku osób z jednego pojazdu);
-

- Udział w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – „Ograniczenie niskiej emisji na terenie Świdnicy – program dla obszarów nieobjętych zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej”;
- Udział w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – „Modernizacja i wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na oświetlenie energooszczędne.”;
- Udział w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – „Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych w Świdnicy.”;
- Poprawa jakości powietrza Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł emisji – „Ograniczenie niskiej emisji powierzchniowej na terenie Świdnicy poprzez likwidację węglowych, lokalnych źródeł ciepła i podłączenia obiektów do rozbudowy sieci ciepłowniczej”;
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – Szkoła Podstawowa nr 4 w Świdnicy – poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych;
- Tworzenie warunków dla intensyfikacji rowerowego, wyznaczanie układu ścieżek rowerowych:
 - Rozbudowa infrastruktury technicznej umożliwiającej uprawianie turystyki rowerowej w Świdnicy i regionie;
- Edukowanie i informowanie społeczeństwa o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach indywidualnych oraz powierzchni ziemi;
- Kontynuacja systemu wsparcia finansowego dla właścicieli mieszkań zmieniających system ogrzewania na proekologiczny;
- Organizacja akcji edukacyjno-społecznych związanych z problematyką niskiej emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł emisji.

Kierunki działań krótkoterminowych do 2019r.:

- Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu ulicznego poprzez poprawę nawierzchni dróg;
- Przebudowa oświetlenia ul. Mieczysława Kozara Słobódzkiego;
- Przebudowa oświetlenia ulicznego wraz ze sterowaniem w celu poprawy efektywności energetycznej;
- Przebudowa dróg gminnych;
- Promowanie i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w komunikacji i pojazdach, mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń;
- Zmiana systemu ogrzewania z węglowego na gazowe, elektryczne lub olejowe;
- Tworzenie stref z zakazem ruchu samochodowego oraz stref ograniczonego ruchu;
- Utrzymywanie wartości stężeń poszczególnych zanieczyszczeń powietrza co najmniej na poziomie określonym prawem lub poniżej tego poziomu;

- Promocja wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

6. Zmniejszenie zagrożenia ponadnormatywnej emisji hałasu

Kierunki działań długoterminowych do 2023r.:

- Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego poprzez właściwe projektowanie dróg, modernizacje i remonty nawierzchni, a także budowę ekranów akustycznych w miejscach najbardziej zagrożonych oddziaływaniem hałasu:
 - Drogi wraz z uzbrojeniem technicznym w obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej;
- Preferowanie mało-konfliktowych lokalizacji obiektów przemysłowych przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego i w procedurach inwestycyjnych;
- Systematyczne eliminowanie w przemyśle technologii i urządzeń przekraczających wartości normatywne emisji hałasu.

Kierunki działań krótkoterminowych do 2019r.:

- Sukcesywne remonty dróg i chodników w całej gminie;
- Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej – rozpoznanie sytuacji akustycznej gminy;
- Wyznaczenie terenów szczególnie zagrożonych hałasem drogowym;
- Dążenie do ograniczenia hałasu na terenach, gdzie jest on odczuwalny, jako uciążliwy, szczególnie na terenach gęstej zabudowy mieszkalnej (dotyczy to przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach gęstej zabudowy i wzdłuż głównych dróg);
- Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna.

7. Ochrona mieszkańców Gminy Miejskiej Świdnica przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Kierunki działań długoterminowych do 2023r.:

- Utrzymywanie natężenia promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego poniżej poziomów dopuszczalnych lub najwyżej na tym poziomie.

Kierunki działań krótkoterminowych do 2019r.:

- Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego tzn. takich, które nie będą psuły walorów krajobrazowych oraz nie będą powodowały konfliktów społecznych;
 - Stała kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego;
-

- Utrzymywanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- Edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.

5. Realizacja założonych w Programie Ochrony Środowiska celów i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Miasta Świdnica

W ramach oceny realizacji założeń wynikających z Programu Ochrony Środowiska realizowanego przez gminę Miasto Świdnica w latach 2016-2017 dokonano zestawienia celów i kierunków działań oraz dokonano jakościowej oceny stopnia ich realizacji. Zastosowana została trzystopniowa skala odnosząca się do stopnia zaawansowania realizacji ocenianych zadań/inwestycji:

- Zrealizowane,
- Niezrealizowane,
- W trakcie realizacji (realizowane).

Tabela. Realizacja harmonogramu rzeczowo-finansowego zawartego w POŚ dla Gminy Miasta Świdnica

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
OCHRONA WÓD					
<i>ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY WÓD MIASTA</i>					
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne</i>					
1.	Edukacja ekologiczna i kampania informacyjna w sprawie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych w tym kampania „Dobra woda prosto z kranu”	2016- 2018, 2020	ŚPWİK Sp. z o.o.	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	W lat 2016-2017 w ramach realizacji przedmiotowego zadania wydatkowane były środki m.in. na: biodny, kubki porcelanowe, emisje spotów reklamowych, potykaç reklamowy, źródelka wody, plakaty oraz dyplomy. Były to odpowiednio: 2016 – 12.345,80 zł, 2017 -7.751,26 zł.
2.	Przygotowanie techniczne inwestycji gospodarki ściekowej (m.in. sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w wybranych rejonach miasta, w tym wymagane remonty)	2016-2020	ŚPWİK Sp. z o.o.	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	ŚPWİK Sp. w zależności od potrzeb i realizowanych zadań inwestycyjnych dokonywała niezbędnych aktualizacji dokumentacji technicznych.
3.	Aktualizacja inwentaryzacji na terenie miasta punktów nielegalnego zrzutu ścieków	2017, 2018, 2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	W ramach działań interwencyjnych niezwłocznie po wykryciu punktu nielegalnego zrzutu ścieków podejmowane są niezbędne kroki zmierzające do ich likwidacji.
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne</i>					
1.	Budowa i modernizacja urządzeń gospodarki ściekowej (m.in. przyłączy i się ci kanalizacji sanitarnej, rozdzielanie ścieków sanitarnych od deszczowych, przebudowy i remont sieci, gospodarka osadami na oczyszczalni itp.) w wybranych rejonach miasta wg harmonogramu, likwidacja zbiorników bezodpływowych na ścieki	2016-2020	ŚPWİK Sp. z o.o.	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	W ramach realizacji działań krótkoterminowych w latach 2016-2017 zrealizowane zostały: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej sięgacz w ul. Towarowej – 0,3 km – • Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Deszczowej – 0,1 km • Renowacja kanału sanitarnego w ul. Polna Droga/Sprzymierzeńców – 0,5 km • Renowacja kanału sanitarnego w ul. Kliczkowskiej – 0,7 km

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja aparatury kontrolno-pomiarowej i automatyki na oczyszczalni ścieków Zawiszów Modernizacja części-biologicznej reaktorów oczyszczalni ścieków Zawiszów
ZADANIA Z ZAKRESU ZAOPATRZENIA MIASTA W WODĘ					
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne</i>					
1.	Przygotowanie i aktualizacja dokumentacji technicznych do celów modernizacji i budowy linii przesyłowych i dystrybucyjnych sieci wody	2016-2020	ŚPWİK Sp. z o.o.	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	ŚPWİK Sp. z o.o. w zależności od potrzeb i realizowanych zadań inwestycyjnych dokonywała niezbędnych aktualizacji dokumentacji technicznych.
2.	Analiza stanu jakości sieci wodociągowej	2016-2020	ŚPWİK Sp. z o.o.	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	ŚPWİK Sp. z o.o. dokonuje bieżącej analizy stanu jakości sieci wodociągowej
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne</i>					
1.	Rozwój infrastruktury wodociągowej – m.in. wymiana starych sieci wodociągowych (żeliwnych, stalowych) ze względu na awaryjność, budowa kolektora sanitarno tłoczego na trasie: ul. Pogodna do Oczyszczalni ścieków, modernizacja kolektorów sanitarnych, od ul. Sikorskiego do rz. Bystrzyca, budowa kanalizacji sanitarnej ul. Częstochowska, Westerplatte/Bystrzycka (II etap)	2016-2020	SPWiK Sp. z o.o.	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	<p>W ramach realizacji działań krótkoterminowych w latach 2016-2017 zrealizowane zostały:</p> <ul style="list-style-type: none"> Przebudowa sieci wodociągowej metodą bezwykopową krakingu m.in. w ulicy: Kanonierskiej, Łukasińskiego, Nadbrzeżnej, Oś. Zwierzynieckie, Wałowej, Kliczkowskiej, Ks. Bolka, Wodnej/Mieszka o łącznej długości 4,9 km; Wymiana sieci wodociągowej metodą reliningu w ul. H. Pobożnego i w Parku Młodzieżowym wzdłuż ul. Armii Krajowej o łącznej długości 1,0 km; Przebudowa sieci wodociągowej metodą wykopową m.in. w ulicach: Zachodniej, Sprzymierzeńców/Pionierów Ziemi

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					Świdnickiej, Kruczej, Sarniej, Jaskółczej, Głowackiego/Armii Krajowej o łącznej długości 2,1 km.
2.	Monitoring sieci wodociągowej	2016-2020	ŚPWİK Sp. z o.o.	ŚPWİK Sp. z o.o.	ŚPWİK Sp. z o.o. w ramach bieżącej działalności dokonuje monitoringu sieci wodociągowej.
GOSPODARKA ODPADAMI					
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne</i>					
1.	Edukacja ekologiczna w zakresie selektywnej zbiórki odpadów	2016-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	<p>Gmina realizowała zadania dotyczące prowadzenia kampanii edukacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami m.in. przez organizowania konkursów ekologicznych związanych z tą tematyką, wywieszaniem plakatów informacyjnych itp. przeznaczając na ten cel:</p> <p>2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup rękawiczek do sprzątania i likwidacji dzikich wysypisk śmieci na terenie miasta Świdnica podczas akcji „Dzień Ziemi” - 1.027,59 zł • Wykonanie projektu graficznego ulotki „zbiórka odpadów zielonych” oraz kolorowanki dla przedszkolaków oraz ich wydruk -2.250,90 zł • Zamówienie dostawy i wykonanie nadruku logo Czysta Świdnica na gadzety reklamowe na potrzeby organizacji pikniku ekologiczne oraz warsztatów terenowych do PUO i PSZOK - 16.432,80 zł; • Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych w przedszkolach - 4.428,00 zł; • Zakup nagród za ekokibicowanie podczas 2.RST Półmaraton Świdnicki - 500,02 zł; <p>2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagrody w konkursach ekologicznych w kwocie - 14.627,14 zł,

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					<ul style="list-style-type: none"> • Rozplakatowanie afiszy o zbiórce elektrośmieci oraz organizowanych przez Wydział Gospodarki Odpadami konkursów, Konkurs fotograficzny pt. ”Segreguję na wakacjach” - 4.247,19 zł • Zorganizowanie plenerów ekologicznych, których celem jest promowanie segregacji odpadów, wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta, podczas Dni Świdnicy w dniu 04.06.2017r. na stadionie ŚOSiR, w tym zakup nagród dla dzieci i młodzieży oraz materiałów w postaci zakładki do książek, poradników i almanachów segregacji odpadów o treści zgodnej z systemem gospodarowania odpadami na terenie Miasta. Zgodnie z umową nr.17/VI/962 zawartą w dniu 02.06.2017 z Fundacją Większe Mniejsze. W dniu 26.08.2017r. odbył się Festiwal Zdrowej Żywności w dniach 26-27 sierpnia Domino Street Ball Cup oraz w dniu 04.11.2017r. RST Półmaraton Świdnicki. Wśród mieszkańców Świdnicy były rozpowszechniane ulotki i broszury informacyjne dotyczące selektywnego zbierania odpadów oraz zagospodarowania odpadów problemowych, a także gadżety z logo Czysta Świdnica, takie jak torby zakupowe materiałowe, kubelki w kształcie kontenerków na odpady ceramiczne kubki itp. Grupa animatorów poprowadziła konkursy i zabawy dla najmłodszych, a uczestnicy byli nagradzani. Zorganizowane zostało stanowisko z mega bańkami mydlanymi oraz stanowisko malowania twarzy - 98.355.69 zł, • wykonanie nadruków edukacyjnych na pojemniki na

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					<p>odpady zmieszane dla nieruchomości wykorzystywanych do celów rekreacyjno- wypoczynkowych zawierające informacje o sposobie gromadzenia odpadów oraz zasadach ich pozbywania - 1.097,16 zł,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie zajęć edukacyjnych w przedszkolach - 5.904,00 zł, • publikacja na łamach magazynu Region Fakty oraz na portalu www.regionfakty.pl działań proekologicznych mieszkańców Miasta - 3.845,00 zł, • dziewięciokrotny przewóz dzieci autokarem szkolnym do Punktu Utylizacji Odpadów w ramach organizacji warsztatów terenowych dla dzieci ze szkół podstawowych - 2.630,50 zł, <p>Zadanie będzie kontynuowane w latach następnych.</p>
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne</i>					
1.	Koszty przygotowania i utrzymywania miejsc i terenów pod lokalizację pojemników na odpady komunalne	2016- 2018, 2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	<p>W związku z koniecznością przygotowania i utrzymywania miejsc oraz terenów pod lokalizację pojemników Gmina zrealizowała następujące inwestycje:</p> <p>2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakup 60 kompletów pojemników do selektywnej zbiórki odpadów - 5.939,97 zł; • zakup pojemnika na przeterminowane leki - 399,75 zł; • naprawa ogrodzenia stanowiska do zbierania odpadów komunalnych przy ulicy Księcia Bolka Świdnickiego/ Boczna w kwocie 1.922,49 zł; • budowa boksu śmietnikowego przeznaczonego dla

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					<p>mieszkańców nieruchomości położonej przy ul. Of. Oświęcimskich 44-46 i Zamenhofs 49-55. Inwestycja zrealizowana ze środków pochodzących z Budżetu Obywatelskiego - 15.679,43 zł.</p> <p>2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> zakup 143 szt. koszy ulicznych typu Mini Plaża w kwocie 154.044,46 zł. <p>Zadanie będzie kontynuowane w latach kolejnych.</p>
2.	Likwidacja miejsc nielegalnego gromadzenia odpadów	2016- 2018, 2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	<p>Gmina w razie zaistnienia takich potrzeb na bieżąco likwiduje odnotowane dzikie wysypiska śmieci. W latach 2016 i 2017 przeznaczone były na ten cel odpowiednio: 1.123,20 zł i 9.227,23 zł.</p> <p>Działania te będą kontynuowane w latach następnych.</p>
OCHRONA POWIETRZA					
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne</i>					
1.	Aktualizacja „Planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Miasto Świdnica” oraz aktualizacja „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe dla Gminy Miasto Świdnica	2016 (2016)	Urząd Miasta Świdnica	Zrealizowane	Realizacja tego przedsięwzięcia została przesunięta na rok 2016, ze względu na duże znaczenie tych dokumentów przy ubieganiu się o środki zewnętrzne, w tym środki unijne.
2.	System monitoringu nośników energii, wody i ścieków w mieście Świdnicy	2016-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	Urząd Miasta na bieżąco monitoruje zużycie nośników energii, wody i ścieków.
3.	Organizacja akcji edukacyjno-społecznych związanych z problematyką niskiej emisji, efektywnością energetyczną oraz odnawialnych źródeł energii	2017-2019	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	W roku 2017 Gmina zrealizowała kampanię edukacyjną pokazującą korzyści zdrowotne i społeczne wynikające z eliminacji źródeł niskiej emisji w Świdnicy w Ramach programu KAWKA. Ponadto dokonano wydruku 1000 szt.

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					komiksów edukacyjnych, które swoją tematyką dotyczyły przedmiotowej problematyki
4.	Działania informacyjno-promocyjne na rzecz przedsiębiorstw dotyczące zagadnień związanych z ograniczeniem zużycia energii, ograniczeniem niskiej emisji	2017-2019	Urząd Miasta Świdnica we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	Niezrealizowane	Planowana realizacja w latach 2018-2019
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne</i>					
1.	Udział w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – „Ograniczenie niskiej emisji na terenie Świdnicy – program dla obszarów nieobjętych zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej”	2017-2020	Urząd Miasta Świdnica	Niezrealizowane	Planowany nabór wniosków przesunięty na 2 połowę 2018r.
2.	Udział w regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – „Modernizacja i wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na oświetlenie energooszczędne”	2017-2020	Urząd Miasta Świdnica	Niezrealizowane	W latach 2016-2017 Gmina nie brała udziału w przedmiotowym Programie Operacyjnym. Zadanie w zakresie modernizacji i wymiany istniejącego oświetlenia finansowane były z budżetu gminy.
3.	Poprawa jakości powietrza Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł emisji – „Ograniczenie niskiej emisji powierzchniowej	2017-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	Na realizację przedmiotowego projektu Gmina wydatkowała w 2016r.: 1.536.518,61 zł, w 2017r.: 7.768.594,74 zł. W ramach projektu powiększana jest miejska sieć ciepłownicza, wykonywane są nowe przyłącza budynków do sieci, oraz instalacje wewnętrzne.

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
	na terenie Świdnicy poprzez likwidację węglowych, lokalnych źródeł ciepła i podłączenia obiektów do rozbudowy sieci ciepłowniczej”				Ponadto Gmina udziela dotacji celowych dla osób fizycznych na zmianę ogrzewania pieców węglowych na ogrzewanie ekologiczne (gazowe, elektryczne). W latach objętych raportem udzielono: 2016 - 74 dotacje na kwotę 165 000 zł 2017 – 73 dotacje na kwotę 165 000 zł Projekt będzie kontynuowany w latach kolejnych.
4.	Udział w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – „Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych”	2017-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	31-12-2017r. zakończono realizację projektu "Rowerem przez Miasto-budowa dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w Świdnicy sposobem na wdrożenie strategii niskoemisyjnej” w ramach, którego zrealizowane zostały zadania inwestycyjne: 1. Budowa ciągu pieszo-rowerowego wraz z oświetleniem przy ul. Mikołaja Kopernika w tym: Zadanie 1. Budowa ciągu pieszo – rowerowego przy ul. Mikołaja Kopernika. Zadanie 2. Przebudowa oświetlenia ulicy M. Kopernika. 2. Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Nadbrzeżnej 3. Budowa kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Bystrzycą przy ul. Kraszowickiej. 4. Budowa ciągu pieszo-rowerowego na Osiedlu Zawiszów. 5. Rozbudowa ulicy Janusza Korczaka i Leśnej. 6. Budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Kazimierza Odnowiciela i Waleriana Łukasińskiego. Wartość umowy: 7.900.942,97 zł brutto Wartość dofinansowania: 6.707.067,60 zł brutto
5.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – Szkoła Podstawowa nr 4 w Świdnicy – poprawa efektywności	2016-2020 (2017 sekcja B)	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach	W latach 2016-2017 remontem objęty został budynek Szkoły Podstawowej nr 4 sekcja B przy ul. Marcinkowskiego 4-6. Zadanie objęło wykonanie termomodernizacji całego budynku

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
	energetycznej			kolejnych)	<p>szkoły wełną mineralną grubości 17 cm, zakresem prac objęto również termomodernizację dachu wełną mineralną 30 cm wraz z nowym pokryciem dachowym. Wyremontowano kominy wentylacyjne wraz z czapami, wykonano ściankę attykową z obróbką blacharską. W budynku zmodernizowano instalacje ciepłej wody oraz C.O. Został wymieniony węzeł ciepły, wszystkie rury wodne i wodno-kanalizacyjne, zamontowano nowe grzejniki. W budynku wymieniono stare oświetlenie na nowe oświetlenie energooszczędne LED wraz z nową instalacją elektryczną. Remontem objęte zostały sale lekcyjne, stołówka, szatnie, korytarze oraz sanitariaty. Wszystkie sale i korytarze zostały wymalowane, na podłogach pojawiły się nowe wykładziny, w łazienkach wykonano nową armaturę sanitarną wraz z nowymi kafelkami łazienkowymi, zostały wymienione wszystkie drzwi wewnętrzne i zewnętrzne, zamontowano nowe wiatrolapy w głównych wejściach do budynku oraz zmodernizowano portiernię.</p> <p>Całkowita wartość projektu wyniosła 6.592.292,06 zł Wysokość dofinansowania: 1.977.890,76 zł brutto</p> <p>Wykonanie termomodernizacji pozostałych sekcji obiektu Szkoły Podstawowej nr 4 przy ul. Marcinkowskiego planowane jest na lata kolejne.</p>
6.	Przebudowa oświetlenia ulicznego wraz ze sterowaniem w celu poprawy efektywności energetycznej – zapewnienie lepszego sterowania oświetleniem ulicznym i	2016-2017	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	Na zadanie pt. „Przebudowa oświetlenia ulicznego wraz ze sterowaniem w celu poprawy efektywności energetycznej” w latach 2016 i 2017 wydatkowane były odpowiednio 45.510,00 zł oraz 7.737,23 zł.

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
	oszczędność energii				<p>Ponadto w okresie objętym niniejszym raportem realizowane były następujące inwestycje związane z oświetleniem ulic miasta:</p> <p>2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa oświetlenia ul. Czereśniowej - 35.670,00 zł • Przebudowa oświetlenia skrzyżowania Kazimierza Wielkiego- Al. Colgate- Tadeusza Żąbka - 56.018,00 zł (zakończenie w 2017) • Przebudowa oświetlenia ul. Tadeusza Kościuszki na odcinku od ul. Wałbrzyskiej do ul. Fryderyka Chopina (budżet obywatelski) - 68.880,00 zł • Przebudowa oświetlenia ul. Tadeusza Kościuszki na odcinku od ul. Fryderyka Chopina do ul. Adama Mickiewicza - 31.857,00 zł • Przebudowa oświetlenia ul. Wałbrzyskiej od skrzyżowania z ul. Janusza Korczaka do ul. Mierniczej - 60.270,00 zł (zakończenie w 2017) • Przebudowa oświetlenia ul. Jodłowej - 65.321,24 zł (zakończenie w 2017) <p>2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa oświetlenia alejki w Parku Zawiszowskim - 22.472,10 zł, • Budowa z przebudową oświetlenia ul. Karola Marcinkowskiego – prace dokumentacyjne - 15.983,85 zł, • Budowa oświetlenia przy ul. Ignacego Paderewskiego i schodów do Polnej Drogi – prace dokumentacyjne - 30.000,00 zł,
7.	Przebudowa oświetlenia ul. Mieczysława Kozara Słobódzkiego	2016-2017 (2017)	Urząd Miasta Świdnica	Zrealizowane	Wykonano nowe oświetlenie ulicy Mieczysława Kozara Słobódzkiego w wyniku czego nastąpiła wymiana, a zarazem poprawa parametrów użytkowych i technicznych istniejącego oświetlenia. Stare betonowe latarnie zostały zdemontowane i

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					zastąpione nowymi aluminiowymi. W latach 2016 i 2017 wydatkowano na ten cel odpowiednio: 199.968,61 zł i 62.490,76 zł
HAŁAS					
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne</i>					
1.	Budowa i przebudowa dróg i parkingów oraz ścieżek rowerowych	2016-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	<p>Gmina Realizowała szereg inwestycji drogowych:</p> <p>2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 379 na terenie miasta Świdnicy i Witoszowa Dolnego - 1.001.688,67 zł • Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w rejonie ulic Przemysłowej /Kopernika - 331.348,08 zł (kontynuowane w 2017) • Rozbudowa ul. Śląskiej - budowa parkingu na 57 miejsc parkingowych wraz z budową kanalizacji deszczowej <p>2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w rejonie ulic Przemysłowej/Kopernika – kontynuacja zadania z 2016r. – 447.114,24 zł. (w tym środki miasta 47.464,89 zł., dotacja z Urzędu Marszałkowskiego 399.649,35 zł.) • Budowa wraz z przebudową zatok parkingowych na terenie miasta Świdnicy, w tym kolejny etap budowy parkingu przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz dokumentacje projektowe na budowę parkingów i rozbudowę ulic - 172.170,50 zł. • Budowa sięgacza ul. Kątnej - 367.110,56 zł <p>Poza tym w ramach realizacji inwestycji drogowych</p>

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					<p>zrealizowane zostały odcinki ścieżek rowerowych m.in. przy ul. Przemysłowej, przy ul. Łącznej na odcinku od ul. Esperantystów do ul. Wrocławskiej, przy drodze powiatowej nr 3396D.</p> <p>Rozbudowywanie i modernizacja sieci dróg, parkingów i ścieżek rowerowych będzie kontynuowana w latach kolejnych.</p>
2.	Poprawą stanu nawierzchni istniejących dróg (w tym budowa chodników i zatok)	2016-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	<p>2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa zatok autobusowych wzdłuż ul. Towarowej - 163.760,50 zł • Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie przebudowy chodnika na ciągu pieszo rowerowym przy ul. Przemysłowej - 80.455,01 zł (kontynuowane w 2017r.) • Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 379 w zakresie przebudowy chodnika na ciągu pieszo- rowerowym przy ul. Łącznej. - 431.814,44 zł (kontynuowane w 2017r.) • Przebudowa ul. Spółdzielczej - 412.928,50 zł <p>W 2016 r. przebudowywane były również chodniki, za kwoty jak niżej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na skwerze Os. Zawiszów – 35.678,66 zł, - wzdłuż ul. Kanonierskiej – 26.013,93 zł, - wzdłuż ul. Wrocławskiej- 32.990,99 zł, - wzdłuż ul. Wileńskiej – 48.629,67 zł, - ul. Waleriana Wróblewskiego – 59.986,67 zł, - ul. Świętojańskiej- 15.910,25 zł, - ul. Marii Skłodowskiej –Curie – 97.428,57 zł, - ul. Ludwika Zamenhofs – 41.415,00 zł. <p>2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa chodników - zakończono przebudowę

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					<p>chodników na os. Zwierzynieckim, ponadto przebudowane zostały chodniki na ul. Jana Długosza i Księcia Henryka Pobożnego. Rozpoczęto przebudowy chodników wzdłuż ulic: Biberaskiej, Gdyńskiej, Wierzbowej, Wrocławskiej, Lwowskiej, Jodłowej, Tadeusza Kościuszki, pl. Józefa Piłsudskiego, Jarosława Dąbrowskiego, Mieczysława Kozara Słobódzkiego, Walerego Wróblewskiego, Ignacego Prądzyńskiego W ramach zadania zostanie jeszcze wybudowana ścieżka pieszo – rowerowa na ul. Ofiar Oświęcimskich. Inwestycje te zostaną zakończone w roku 2018 - 1.400.238,96 zł.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa ul. Przyjaźni - 2.234.744,44 zł. • Przebudowa skrzyżowania ulic Wodna i Mieszka I - 1.429.508,43 zł • Przebudowa nawierzchni ul. Kościelnej - 291.598,67 zł <p>Działania związane z poprawą nawierzchni istniejących dróg będzie kontynuowana w latach kolejnych.</p>
AWARIE PRZEMYSŁOWE I ZDARZENIA KRYZYSOWE					
Przedsięwzięcia inwestycyjne					
1.	Zakup niezbędnego dla służb ratowniczych sprzętu pozwalającego na dotarcie do każdego miejsca miasta	2016-2020	Urząd Miasta Świdnica	Zrealizowane	<p>2016: Dofinansowanie zakupu średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego z napędem 4x4 wraz z wyposażeniem dla państwowej Straży Pożarnej - 100.000,00 zł.</p> <p>2017: Dofinansowanie zakupu systemu gaszenia pożarów urządzeniem gaśniczo-tnącym COBRA Compact - 50.000,00 zł.</p>
OCHRONA PRZYRODY					
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne					
1.	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody	2016, 2017, 2019, 2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach	Co roku Gmina przeznacza środki na edukację przyrodniczą, w latach objętych niniejszym raportem zostały wydatkowane na ten cel:

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
				kolejnych)	2016 – 3075 zł 2017 – 4380 zł
2.	Aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej gminy w tym także inwentaryzacja rzadkich, ginących gatunków, zagrożonych siedlisk	2017, 2019, 2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	Przed przystąpieniem do rewaloryzacji parku Centralnego i gen. Władysława Sikorskiego dokonano m.in. aktualizacji inwentaryzacji dendrologicznej tego obszaru.
3.	Opracowanie PT renowacji parków miejskich	2016, 2019, 2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	W okresie objętym raportem opracowany został PT renowacji parku gen. Władysława Sikorskiego. Kolejne PT będą opracowywane w latach kolejnych, w ramach prac nad renowacją kolejnych parków.
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne</i>					
1.	Zabiegi sanitarne i pielęgnacyjne istniejących pomników przyrody	2016-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	Gmina dokonywała niezbędnych zabiegów sanitarnych i pielęgnacyjnych istniejących pomników przyrody, na ten cel przeznaczono w 2016r. 2.500 zł, zaś w 2017 – 15.120 zł
2.	Rewaloryzacja parków na terenie miasta	2016-2020	Urząd Miasta Świdnica	Realizowane (kontynuowane w latach kolejnych)	2016: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa alejek w parkach miejskich - 38659,99 zł • Rewaloryzacja parku Centralnego - kontynuacja zadania rozpoczętego w 2015r. - 3.368.357,00 zł (kontynuowane w 2017r.) • Rewaloryzacja parku gen. Władysława Sikorskiego - kontynuacja zadania rozpoczętego w 2015r. - 50 000 zł (kontynuowane w 2017r.) • Zagospodarowanie skweru na pl. 1000-lecia PP - kontynuacja zadania rozpoczętego w 2015r. – 728 146,25 zł • Rewitalizacja skweru przy pl. Michała Drzymały (budżet obywatelski) - 883 179,35 zł (kontynuowane w 2017r.)

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Termin realizacji (data zakończenia)	Jednostki realizujące	Stan realizacji	Realizowane zadania
					<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja skweru u zbiegu ulic Wałowej, Gen. Władysława Sikorskiego i Komunardów (budżet obywatelski) – 350 937 zł (kontynuowane w 2017r.) • Zagospodarowanie zalewu Witoszówka z budową przystani i organizacją wypożyczalni sprzętu pływającego - kontynuacja zadania rozpoczętego w 2015r. - 231.429,67 zł <p>2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja skweru przy pl. Michała Drzymały - kontynuacja zadania rozpoczętego w 2016r. - 77.653,59 zł, • Budowa alejek w parkach miejskich - wykonano nową alejkę główną o nawierzchni żwirowej w parku Zawiszowskim pomiędzy ul. Waleriana Łukasińskiego i ul. Karola Miarki - 48.329,95 zł, • Rewitalizacja skweru u zbiegu ulic Wałowej, gen. Władysława Sikorskiego i Komunardów - kontynuacja zadania rozpoczętego w 2016r. - 796.722,53 zł, • Rewaloryzacja parku gen. Władysława Sikorskiego - kontynuacja zadania rozpoczętego w 2015r. - 435.675,00 zł, (kontynuowane w 2018r.) • Rewaloryzacja Parku Centralnego- kontynuacja zadania rozpoczętego w 2015r. - 5.763.352,44 zł (kontynuowane w 2018r.) <p>Miasto będzie kontynuować prowadzenie rewitalizacji parków i terenów zielonych w latach kolejnych.</p>

Z analizy realizacji działań zaplanowanych w Programie Ochrony Środowiska wynika, że podejmowane były liczne przedsięwzięcia mające za zadanie realizację celu strategicznego oraz priorytetów polityki ekologicznej Miasta.

W ramach ochrony przyrody i krajobrazu zainicjowane zostały działania mające na celu rewaloryzację przestrzeni publicznych kwartałów Starego Miasta. Planowana jest przebudowa śródmiejskiej przestrzeni wewnątrz kwartałów w obrębie ulic: Franciszkańska-Marii Konopnickiej; Grodzka - Kottarska oraz Siostrzana - Rynek. W latach 2016 i 2017 w tym zakresie wykonane i uzgodnione zostały stosowne dokumentacje. Opracowano studium wykonalności oraz złożono wnioski o dofinansowanie projektu w ramach RPO WD na lata 2014-2020. Projekt ten zrealizowany zostanie w latach kolejnych.

Ponadto kontynuowane były działania zmierzające do rewaloryzacji, modernizacji oraz prawidłowej eksploatacji terenów zieleni miejskiej, zarówno parków jak i skwerów śródmiejskich, np. Park Centralny oraz Park gen. Władysława Sikorskiego, skwer przy placu 1000-lecia, na rewitalizację których udało się Miastu pozyskać fundusze zewnętrzne z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, oś priorytetowa Ochrona Środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, działanie poprawa jakości środowiska miejskiego, dla pozostałych inwestycji wydatkowane były środki z budżetu gminy, w tym także w zakresie budżetu obywatelskiego.

W ramach zadań bieżących wykonywane były również niezbędne zabiegi sanitarne mające na celu ochronę i pielęgnację istniejących pomników przyrody. Zaś przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniano zapisy mające na celu zmniejszenie ekspansji terenów zurbanizowanych i przemysłowych na obszarach przyrodniczo cennych, przy jednoczesnym zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju gminy.

Przy planowaniu i realizacji inwestycji mających na celu rozwój turystyki i rekreacji, przy jednoczesnym zachowaniu zasad ochrony środowiska Miasto podjęło szereg działań zwiększających dostępność do infrastruktury rekreacyjno sportowej. Znacznie rozwinięto sieć miejskich ścieżek rowerowych, w tym także w związku z realizacją projektu "Rowerem przez Miasto-budowa dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w Świdnicy sposobem na wdrożenie strategii niskoemisyjnej". Zagospodarowany został również teren nad zalewem Witoszówka, przy którym wybudowana została przystań oraz budynek wypożyczalni sprzętu pływającego, co znacznie poprawiło atrakcyjność turystyczną tego miejsca.

Miasto Świdnica prowadzi systematyczne akcje edukacyjne o tematyce ekologicznej, w tym dotyczące niskiej emisji, gospodarki odpadami, zorganizowane zostały plenery ekologiczne, przeznacza środki na nagrody, poradniki, ulotki, broszury, gadżety konkursy promujące segregację odpadów. Prowadzono również zajęcia edukacyjne w przedszkolach.

W zakresie racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych oraz dążenia do poprawy jakości stanu wód oraz porządkowania gospodarki wodno-ściekowej, w latach 2016-2017 zarówno Miasto Świdnica, jak i ŚPWIK Sp. z o.o. wykonały szereg działań mających na celu realizację

założeń Programu Ochrony Środowiska, w tym ochronę wód powierzchniowych i podziemnych. Sukcesywnie realizowane były zadania w zakresie budowy i modernizacji sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej. Poza zrealizowanymi zadaniami, które wymienione zostały w tabeli powyżej ŚPWIK Sp. z o.o. w celu zwiększenia możliwości poboru wód podziemnych wybudowało nową studnię głębinową 16az w ZUW przy ul. Bokserskiej. Ponadto Miasto porządkowało tereny nad rzeką Bystrzycą, poprzez usuwanie samosiewów, koszenie trawy i oczyszczanie terenu.

Jednym z kluczowych priorytetów polityki ekologicznej Miasta Świdnica jest ochrona powietrza atmosferycznego, a najważniejszym zadaniem mającym na celu polepszenie stanu jakości powietrza na terenie miasta jest ograniczenie niskiej emisji.

W roku 2016 – wcześniej niż zakładał program - Uchwałą nr XXII/234/16 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 sierpnia 2016 r. dokonano zmiany Planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Miasto Świdnica uchwalonego w 2015r. Posiadanie planu jest ważne z punktu widzenia wykorzystania środków unijnych w perspektywie do 2020 roku. Dobrze opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej pozwoli podnieść szanse gminy i innych podmiotów, działającym na jej terenie, w tym przedsiębiorstw, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych na skorzystanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Gmina Miasto Świdnica dąży do maksymalnego wykorzystania funduszy zewnętrznych, w tym funduszy europejskich w celu realizacji projektów dotyczących zmniejszenia ilości pieców węglowych funkcjonujących na terenie miasta oraz zwiększenie ilości obiektów korzystających z ciepła systemowego lub bardziej ekologicznych źródeł ciepła. Projekt „Ograniczenie niskiej emisji powierzchniowej na terenie Świdnicy poprzez likwidację węglowych, lokalnych źródeł ciepła i podłączenie obiektów do rozbudowanej sieci ciepłowniczej.” realizowany w ramach programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”, dzięki uzyskanym środkom z WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, możliwe będzie zlikwidowanie ok. 497 palenisk węglowych oraz podłączenie nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej. Dzięki dotacjom celowym dla osób fizycznych na zmianę systemu ogrzewania z pieców węglowych na ogrzewanie ekologiczne (gazowe, elektryczne) udzielonym w latach 2016 i 2017 likwidacji uległo 251 pieców kaflowych i 15 kotłów c.o. węglowo-koksowych. Miejska sieć ciepłownicza została powiększona. Sukcesywnie zwiększana jest również ilość wykonywanych przyłączy oraz instalacji wewnętrznych.

Dzięki środkom z regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Oś priorytetowa nr 3 „Gospodarka niskoemisyjna”, „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym – ZIT AW” udało się zakończyć realizację projektu „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – Szkoła Podstawowa nr 4 w Świdnicy. Sekcja B”.

W ramach prowadzonych działań wykonywane były także zaplanowane inwestycje drogowe na wybranych odcinkach dróg gminnych, sukcesywnie modernizowane i wymieniane są na bardziej energooszczędne istniejące oświetlenia uliczne.

Zgodnie z Badaniami poziomów pól elektromagnetycznych w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w roku 2017 przeprowadzonymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu w punktach pomiarowych przy ul. Dąbrowskiego, ul. Krzywickiego i ul. Mieszka I stwierdzone wartości są znacznie niższe od wartości dopuszczalnej. Zatem można uznać, że kierunki działań Programu Ochrony Środowiska, w tym zakresie są również realizowane.

6. Wnioski i rekomendacje

W wyniku przeprowadzonej powyżej analizy, można stwierdzić, że w analizowanym okresie stopień wdrażania założeń przyjętych w Programie Ochrony Środowiska przebiega prawidłowo. Założone cele i działania w większości należą do zdań ciągłych i wymagają sukcesywnego wdrażania. Spora część zaproponowanych działań znajduje się poza kompetencjami Miasta, niemniej jednak Gmina odgrywa inspirującą i koordynującą rolę w zakresie ochrony środowiska. Podstawowym działaniem w tym zakresie jest edukacja ekologiczna mieszkańców gminy, w tym w szczególności dzieci i młodzieży w ramach współpracy z jednostkami oświatowymi. Edukacja ekologiczna ma na celu wykształcenie u ludzi takich postaw proekologicznych, które wpłyną na minimalizację nadmiernej eksploatacji zasobów środowiska naturalnego oraz przyczynią się do poprawy jego stanu.

Ponadto można zauważyć, że w analizowanym okresie Miasto Świdnica szczególną uwagę poświęciło realizacji kierunków działań związanych z ochroną i kształtowaniem istniejących wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz działań związanych z poprawą jakości powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza.

Wcześniej niż przewidywał Program rozpoczęto realizację części przedsięwzięć, tym np. rewitalizację parków miejskich. Znaczne środki przeznaczone zostały na rewitalizację dwóch dużych parków miejskich, co pozwoli zabezpieczyć je przed niszczeniem, jednocześnie zachowując ich walory przyrodnicze, krajobrazowe i turystyczne. Gmina sukcesywnie realizuje przyjęty Plan gospodarki niskoemisyjnej, a przystąpienie do Programu KAWKA pozwala znacznie ograniczyć emisję z indywidualnych źródeł spalania. Ze względu na przesunięcie naboru wniosków nie udało się jeszcze pozyskać środków z RPO WD na lata 2014-2020 na ograniczenie niskiej emisji na terenie Świdnicy, jednak planuje się, że projekt ten będzie realizowany w następnych latach.

Cele zaproponowane w Programie ochrony środowiska dla gminy miasta Świdnica w zakresie powietrza atmosferycznego, jakości wód i stosunków wodnych, hałasu i wibracji, promieniowania elektromagnetycznego, poważnych awarii i zagrożeń naturalnych, ochrony przyrody i krajobrazu, ochrony gleb zostały sformułowane prawidłowo, zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa i krajowym prawodawstwem w zakresie ochrony środowiska. Analiza stopnia ich realizacji wykazała, że zadania te są w większości w trakcie realizacji. Działania podejmowane w celu ochrony środowiska wymagają długiego horyzontu czasowego i dużych nakładów finansowych. Dlatego też część z nich wymaga weryfikacji i realizacji w latach następnych.
